

Christian Vium

Undervisningsmateriale

IKERASAK,
Christian Vium,
2021

Om undervisningsmaterialet

Undervisningsmaterialet har til formål at formidle Fotografisk Centers udstilling af Christian Vium *IKERASAK*, og giver mulighed for undervisning i eksternt læringsmiljø. Materialet henvender sig primært til grundskolens ældste elever samt gymnasie- og HF-klasser, og vil indeholde en række beskrivelser og arbejdsspørgsmål til de forskellige værker, der indgår i udstillingen. Herudover lægger materialet op til en bredere diskussion om Danmarks koloniale fortid, og hvordan man kan arbejde med den i en forsknings- og kunstnerisk sammenhæng. Arbejdsspørgsmålene kan bruges samlet eller hver for sig alt efter niveau, sammenhæng og arbejdstid til rådighed.

Det anbefales at gennemlæse materialet inden selve besøget på udstillingen.

Målgruppe

Undervisningsmaterialet er henvendt til grundskolens 7.-10. klassesetrin, gymnasium/HF m.fl.

Faglig relevans

Dansk:	Billedanalyse, tekstanalyse, filmanalyse, identitet, kultur
Samfunds-fag:	Sociale og kulturelle forhold, socialisering/sociologi, kultur/kulturateori, politik, samfunds-faglige undersøgelsesmetoder
Historie:	Danmarkshistorie, kolonihistorie, arkivmateriale, historiske metoder
Mediefag:	Filmanalyse, audiovisuel analyse, receptionsanalyse, tværmedialitet
Billedkunst:	Billedanalyse, fotografi og video, æstetiske processer, materialitet, kuratering (B-niveau)

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Både materialet og udstillingen egner sig også som del af tværfaglige forløb i fx Samfunds-fag og Historie eller Dansk og Historie.

Læringsmål

Udstillingsmaterialet lader eleverne redegøre, analysere og reflektere over brugen af visuelle udtryksformer samt kritisk stillingtagen til udstillingens indhold. Derudover lægger undervisningsmaterialet op til refleksion over fotografiets funktion, udtryksform og potentiale til at belyse samfundsmæssige problemstillinger. Dermed øger det elevernes kulturelle bevidsthed, kritiske stillingtagen og de vil tilmed få et større indblik i kunstneriske processer.

Selvstændig undervisning eller book omvisning?

Undervisningsmaterialet kan bruges som inspiration eller danne forlæg for underviseren/lærerens egen plan. Ellers er det muligt at booke en omvisning ved en af Fotografisk Centers kunstfaglige medarbejdere. En omvisning varer typisk 50-60 minutter, og koster 650 DKK i hverdage.

Se hjemmesiden for mere information:

fotografiskcenter.dk/rundvisning

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Om udstillingen

Christian Vium har besøgt bygden Ikerasak i Uummannaq fjorden i Nordvestgrønland. Med sig bragte han arkivisk materiale i form af fotografier og film fra området, som beboere fra bygden analyserede i dialog med deres egne private fotografier. På baggrund af dette materiale og samarbejde, er der skabt nye fotografiske og filmiske fortællinger, der lægger vægt på hverdagsfortællingerne fra det lille fisker- og fangersamfund i det 21. århundrede.

I udstillingen sidestilles beboernes fotografier og fortællinger, Christian Viums nyproducerede materiale og det arkiviske materiale i en total installation, som han selv har betegnet *et antropologisk billeddigt*.

Ved at forskyde de kendte fortællinger om Grønland, og lade grønlændernes egne perspektiver danne udgangspunkt, fremlægger Christian Vium nye, oversete kapitler i vores fælles

historie. Udstillingen lægger dermed både op til refleksion over den danske kolonihistories fortsatte betydning, og stiller samtidig skarpt på de personlige beretninger, der karakteriserer den grønlandske selvforståelse hos beboerne i bygden i dag.

IKERASAK er en del af forskningsprojektet Reframing Colonial Histories (finansieret af Carlsbergfondet og Aarhus Universitet), der undersøger den fortsatte danske indflydelse på menneskers sociale liv i de tidligere danske kolonier.

Om kunstneren

Christian Vium (f. 1980) er antropolog og billedkunstner, og i sine projekter forener han de to praksisser. Han er ansat som lektor i antropologi ved Aarhus Universitet og arbejder med langvarige projekter i et spændingsfelt mellem socialvidenskabelig forskning og æstetisk udstillingspraksis.

I sin forskning undersøger han andre fortællinger end de historier, som vi ofte har hørt og har kendskab til. Det sker gennem inkluderende metoder og dybdegående samarbejder. Med en sammenfletning af fotografi, film, lyd, tekst og arkivmaterialer træder han ind i territorier, hvor han undersøger den stadige danske indflydelse på menneskers liv i de tidligere, danske kolonier. Med udgangspunkt i hverdagsfortællinger, der lægger vægt på 'den lille historie', søger Vium at beskrive og fremlægge nye, oversete kapitler i vores fælles historie.

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Faktaboks

Christian Vium er uddannet antropolog. Antropologi handler om, hvordan mennesker og grupper lever sammen, hvordan de organiserer sig samt hvordan de forstår sig selv og deres omgivelser. Når man er antropolog, forsøger man at studere menneskers adfærd og derved vise verdens mange nuancer.

IKERASAK er en researchbaseret udstilling. Det vil sige, at udstillingen knytter sig til Christian Viums antropologiske forskningsresultater.

Før I ser udstillingen

Inden I bevæger jer ind i udstillingen i Fotografisk Center, kan læreren give en kort præsentation af kunsthallen og udstillingen.

Følgende er arbejdsspørgsmål, som opfordrer eleverne til kritisk refleksion over hvad udstillingen tilbyder samt deres egen forventning til udstillingen.

- Hvilke fortællinger kender I om Grønland og grønlandere?
- Hvad tror I, udstillingen gerne vil fortælle? Og med hvilke virkemidler?
- Hvorfor vises denne udstilling i Fotografisk Center?
- Hvilke forestillinger gør I jer, når I ved at det er en researchbaseret udstilling?

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Installation view Troels Jeppe

Glasmontre og fotografier på væggen

Både glasmontren og fotografierne på væggen fremstår som noget af det første i udstillingsrummet. Indholdet i montren opfordrer til refleksion omkring arbejdsproces og tematisering af udstillingen.

- Beskriv indholdet der ligger i montren.
- Hvorfor er det placeret, som noget af det første man ser?
- Hvordan tror I, det relaterer sig til det, som I skal til at se i udstillingsrummet?

Evt. diskuter hvordan I synes indholdet i montren - sammen med fotografierne på væggen - kan være med til at rammesætte en udstilling. På hvilken måde indrammes udstillingen ved at fremhæve dette, som det første man ser – hvad fortæller det jer om, hvad I skal til at opleve?

Installation view Troels Jeppe

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Udstillingsrummet

Nu skal I bevæge jer ind i udstillingen gennem gardinet. Gennem 12 kapitler bliver I præsenteret for Christian Viums 'antropologiske billeddigt'. Det er en *immersiv* udstilling og en *tværmedial* udstilling, der bruger både tekst- og videoprojektion, monitor, lyd, fotografi og arkivmateriale til at påvirke oplevelsen i udstillingsrummet.

Tag et handout som henviser til de 12 kapitler. Her kan I også læse og følge med i den oplæste tekst undervejs.

Filminstallationer varer 22 min., og I bedes nu se og gå rundt i udstillingen for at orientere jer om den fortælling, som Christian Vium forsøger at skrive frem.

Undervejs i filminstallationer, skal I lægge mærke til en række ting. Det kan være en god idé at tage noter undervejs.

Generelt skal I lægge mærke til:

- Sammenhængen mellem den oplæste tekst og video
- Sammenhængen mellem lyd og video

Bagefter samler vi op i plenum, hvor vi i fællesskab undersøger hvad antropologen gerne vil vise med udstillingen. Samtidig skal vi også diskutere og reflektere over hvad I mener, udstillingen kan fortælle om Ikerasak/Grønland, hvordan I oplevede udstillingen samt jeres besvarelser af de arbejdsspørgsmål, som I finder på de følgende sider.

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Faktaboks

En *immersiv udstilling* er en udpræget kropslig oplevelse i udstillingsrummet, hvor både krop og værk ofte er i dialog med hinanden gennem et eller flere medier.

Tværmedial og tværmedialitet er begreber, der særligt bruges indenfor medie- og filmvidenskab. Ofte bruges tværmedialitet om forskellige medieplatforme, der spiller sammen og indbyrdes forstærker og styrker hinanden.

Tematiske arbejds spørgsmål

Følgende spørgsmål berører nogle af de tematikker, som udstillingen knytter sig til.

Erindring

En relevant tematik i udstillingen er begrebet om *erindring*. Erindring kan være mange ting indenfor forskellige videnskabelige discipliner. I psykologi taler nogle om, at erindring er en *episodisk hukommelse*, mens filosoffer som fx danske Søren Kierkegaard lægger vægt på det *personlige og følelsesmæssige forhold til fortiden* som et aspekt af, hvad det vil sige at erindre. Siden 1980'erne har betegnelsen *selvbiografisk hukommelse* vundet frem, der henviser til en persons erindringer som et historisk aspekt af den pågældendes selvopfattelse.

- Læs og/eller hør kapitlet *Erindring*. Hvordan defineres erindring i denne kontekst?
- Find andre steder i filmen og/eller teksten der henviser til erindringsbegrebet. Hvilke kapitler er det?
- Hvad betyder det, når der i handoutet står "An installation in 12 chapters. Based on stories as remembered by the inhabitants of Ikerasak"?
- Se på arkivmaterialet i montrebordene. Hvordan knytter fotografiske arkiver sig til begrebet om erindring?
- Hvordan definerer I selv *erindring*?
- Hvad kan erindringer fortælle os om den kultur, vi lever i?

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Identitet

Der findes mange forskellige typer af identiteter. Nogle af de identitetstyper, der ofte tales om, er blandt andet *identitet som personlighed*, *kønsidentitet* og *gruppeidentitet*. Men identitet kan være mange ting, og være tilknyttet adskillige opfattelser, derfor skal I nu lægge mærke til, hvordan identitet knytter sig til denne udstilling.

- Hvilke af de ovenævnte identitetstyper er på spil i denne udstilling? Hænger en eller flere af dem sammen?
- Nævn et sted i filminstallationen, hvor I mener, at udstillingen fortæller og/eller viser noget om identitet.
- Hvad er sammenhængen mellem identitet og kultur – og hvordan kommer den til udtryk i udstillingen?

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Installation view Troels Jeppe

Grønland

Grønland er et selvstyrende område indenfor Kongeriet Danmark, det danske rigsfællesskab, der består af Danmark, Grønland og Færøerne. Geografisk er Grønland placeret på det nordamerikanske kontinent, mens det geopolitisk hører til Europa.

I år markeres også 300-året for Hans Egede, der var en dansk-norsk præst, missionær og kolonisateur, der især er kendt som ham der koloniserede Grønland. Her gjorde han alt, hvad han kunne, for at gøre den grønlandske befolkning kristen.

Grundet de historiske tråde, der forbinder Grønland og Danmark, har de indbyrdes relationer været præget af et ulige magtforhold, som især Danmark har romantiseret.

Imidlertid ønsker denne udstilling at byde ind med et nyt perspektiv - og nogle andre fortællinger - om Grønland og den grønlandske selvforståelse, som det erfares og erindres af grønlændere i bygden Ikerasak i dag. Det er sket gennem dybdegående samarbejder mellem antropologen og indbyggerne i bygden. Her har de sammen været i dialog omkring antropologens medbragte arkivmateriale, indbyggernes egne fotografier og arkiver samt det nyproducerede fotografi- og videomateriale.

FOTO-
GRAFISK
CENTER

- Læs, se og hør kapitlet *Nordlys* og *Mona* :

Nordlys

hvem er jeg?
hvem er jeg?

Mona

hvem er jeg?
jeg ser gennem dig
jeg er dit spejl
og du er mit

Lav en kort tekstanalyse og undersøg hvem der taler.

Med udgangspunkt i *Nordlys* og *Mona*, hvordan kan dette afspejle relationen mellem Grønland og Danmark?

Fotografi af Mona

Bag ved det tæppe der afskærmer udstillingen, hænger der et billede af Mona. Med de ting I har diskuteret in mente, hvilke overvejelser kan billedet af Mona så fremkalde i forhold til udstillingens tematisering af forholdet mellem Grønland og Danmark?

- Hvorfor tror I, at det er lige præcis dette billede af Mona der er blevet indrammet?
- Oplever I en forskel på Monas udtryk i filmen overfor billedet?
- Hvad kan Monas blik fortælle om hendes forhold til tilskueren?
- Hvis man forstår Mona som en repræsentation af Grønland, og tilskueren som en repræsentation af Danmark, hvad kan man så tolke ud af billedet?

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Nu skal I med udgangspunkt i Christian Viums samarbejde med grønlændere i Ikerasak, overveje følgende:

- På hvilken måde kommer deres samarbejde til udtryk?
- Kan udstillingen fortælle noget om Grønland?
Hvis ja, hvordan? Hvis nej, hvorfor ikke?
- Hvordan ville I selv have fremvist et samarbejde, hvis I samarbejdede med en gruppe mennesker fra Grønland?
- Hvad betyder det for jer, at det er en filminstallation og ikke *udelukkende* fotografier som fx portrætter af grønlændere?

- Nu skal I herunder selv skrive og tilføje/lave jeres eget kapitel. Det kan enten være jeres egne fortællinger om Grønland eller jeres egne oplevelser af udstillingen.

(For at komme i gang: Hvad vil I kalde kapitlet? Hvad skal det dreje sig omkring? Hvilke ord vil I bruge, for at få meningen frem? Hvorfor vil I skrive dette kapitel?)

Kapitlets titel _____

Udstillingsanalyse

Denne del kredser sig om udstillingsrummet i sin helhed med både monitor, videoprojektion, tekstprojektion, lyddesign, montrebord med fotografisk arkivmateriale samt handout. Nu skal I reflektere over udstillingsrummet, og hvad den rumlige organisering gjorde for jeres forståelse af udstillingens tematik.

- Hvad mener Christian Vium, når han kalder udstillingen for et *antropologisk billeddigt*?
- Hvordan spiller de forskellige medier sammen? Giv et eller flere konkrete eksempler.
- Hvad kan det fotografiske arkivmateriale på montrebordene i udstillingsrummet tilbyde oplevelsen? Hvad signalerer det, når noget ligger i en glasmontre?
- Hvorfor tror I, det er en grønlandsk fortællerstemme? Og hvad gør det ved jeres oplevelse, at fortællingen foregår

FOTO-
GRAFISK
CENTER

på grønlandsk?

- Hvilke visuelle virkemidler er der brugt i udstillingen?
- Hvilke lydmæssige virkemidler er der brugt i udstillingen?
- Mener I, at det er i orden at bruge fotografier som andre har taget, og fx selv billedbehandle dem, for derefter at udstille dem? Hvis ja, hvorfor? Hvis nej, hvorfor ikke?

Efter I har set udstillingen

Nu hvor I har set udstillingen, skal I reflektere over jeres oplevelser. Herunder får I nogle spørgsmål, som kan hjælpe med kritisk refleksion over udstillingen.

- Har I fået nye perspektiver på fortællinger om og fra Grønland af grønlændere?
- Hvordan oplevede I brugen af udstillingens virkemidler? Var det med til at understrege udstillingens generelle fortælling eller tilbød det udstillingen andre perspektiver?
- På hvilke andre måder ville I vise en fortælling om Grønland, hvor det er grønlændere selv der danner udgangspunktet for fortællingen?
- Hvordan oplevede I sammenhængen mellem kunst og forskning – kan man forene de to forskellige praksisser?

FOTO-
GRAFISK
CENTER

Til videre arbejde i klassen

I kan arbejde videre med identitet, kultur, visuel formidling, fotografi og film, når I kommer tilbage i klassen.

- Identitet, fotografi og (selv)portræt

Arbejd videre omkring identitetsbegrebet, og hvordan dette kan portrætteres visuelt gennem fotografi. Her skal I enten finde sammen med en makker eller være alene, og bruge portrætgenren til at portrættere, hvordan I vil fremvise jeres egen identitet.

Tænk over hvad, hvilke ting, positurer m.m., der definerer jer og jeres personlige identitet.

- Danmarks kolonihistorie: Grønland

Arbejd videre med Danmarks kolonihistorie, som både kan betegnes som fortid og nutid. Diskutér hvilke forskellige opfattelser der hersker af Danmarks rolle som kolonimagt, og lav en kritisk refleksion over hvorfor nogle syn på kolonihistorien ses i et romantiseret perspektiv.

- Erindring og fortælling

Nedfæld på skrift noget, der er foregået for alle i klassen. Det kan fx være første skoledag i det nye skoleår, skolekomedie m.v.

Vælg én begivenhed, hvor alle har deltaget. Herefter skal I bruge 10-15 minutter på at nedskrive, hvad I husker denne begivenhed for. Læs derefter højt for hinanden og find forskelle og ligheder i jeres forskellige erindringer.

Reflektér over hvorfor der er forskelle og ligheder (og hvad disse er). Hvad fortæller det os om erindringer i en kulturel- og samfundsmæssig kontekst?

FOTO-
GRAFISK
CENTER

FOTO- GRAFISK CENTER

